

PUBLIKAČNÉ AKTIVITY KABINETU RETROSPEKTÍVNEJ BIBLIOGRAFIE UNIVERZITNEJ KNIŽNICE V BRATISLAVE NA STRÁNKACH ZBORNÍKA KNIHA

Lívia KURUCOVÁ – Bronislava NAVAROVÁ

V roku 2024 bolo 50. výročie¹ vzniku zborníka *Kniha*, ktorý sa venuje problémom a dejinám knižnej kultúry na Slovensku. Počas tohto obdobia vydala Matica slovenská a neskôr Slovenská národná knižnica 40 zväzkov. V niektorých rokoch vyšiel kumulovane ako dvojročník. Podľa jeho spoluzakladateľa Jozefa Telgárskeho úlohou zborníka malo byť „venovať sa tým vedným odborom, ktoré súvisia so vznikom, tvorbou a sprístupňovaním knihy...“² Mal poskytnúť „publikačnú možnosť pracovníkom v ustanovizniach zúčastnených na tvorbe i sprístupňovaní knihy, ktorí sa chcú nad svojou prácou zamýšľať a svoje skúsenosti zovšeobecňovať“ a pomôcť „odkrývať a hodnotiť všetky javy minulosti a oboznamovať odbornú verejnosť s jej progresívnymi prvkami...“³. V 90. rokoch 20. storočia sa v ňom začali uverejňovať príspevky z celoslovenských seminárov a konferencií, ktoré sa konali v jednotlivých regiónoch Slovenska⁴ s cieľom podať čo najkomplexnejší prehľad o knižnej kultúre týchto regiónov v minulosti i v súčasnosti.⁵

¹ Záznamy všetkých príspevkov pracovníkov KRB UKB publikovaných v *Knihe* sú uvedené v príloženom Súpise. Citujeme ich formou Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. Prvý ročník vyšiel v roku 1976 s vročením 1974.

² TELGÁRSKY, Jozef. Úvod. In: *Kniha '74*. Martin: Matica slovenská, 1976, s. 5.

³ TELGÁRSKY, odk. 2, s. 5.

⁴ Napr. Bratislava, Gemer a Malohont, Banská Bystrica, Levoča, Považie, Banská Štiavnica, Šariš, Bardejov, Ponitrie, Trnava a okolie, Levice a okolie, Liptov, Košice a okolie, Novohrad a Spiš.

⁵ KLIMEKOVÁ, Agáta. Úvod. In: *Kniha 2017*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2017, s. 5.

Základnú štruktúru tohto zborníka od prvého ročníka tvorili rubriky *Správy*, *Štúdie* a *Materiály*, neskôr pribudla aj *Kronika* a *Recenzie*. Jednotlivé príspevky rámcovo pokrývajú 13. až 20. storočie a ich autori v nich prezentujú najnovšie výsledky svojich výskumov, upozorňujú na nové trendy a perspektívy, načrtávajú súčasný stav a problémy vo výskume nielen v oblasti knižnej kultúry, knihovníctva a bibliografie, ale aj literatúry, jazykovedy, histórie, cirkevných dejín atď. Tematické zameranie jednotlivých štúdií je rozmanité. Zaoberajú sa všeobecnými metodologickými otázkami výskumu, pramenovým materiálom, podávajú obraz o dejinách a pôsobení rôznych tlačiarň a tlačiarov, o ich produkcii, venujú sa vydavateľským aktivitám, nakladateľskej, kníhkupeckej a distribučnej činnosti. Pozornosť zameriavajú aj na knižný obchod, osudy jednotlivých vzácných tlačí a rukopisných pamiatok, skúmajú historické, šľachtické i súkromné knižnice a ich fondy. Predmetom ich výskumu sú aj knihy ako objekty zberateľskej činnosti, ich recepcia a knižná výzdoba. Niektoré príspevky sprostredkovávajú životné osudy rôznych významných dejateľov. V periodiku publikujú nielen bádatelia zo Slovenska, ale aj zo zahraničia, napr. z Čiech, Maďarska, Poľska, Rumunska atď.⁶

Pracovníci Kabinetu retrospektívnej bibliografie (KRB) Univerzitnej knižnice v Bratislave (UKB) začali do zborníka pravidelnejšie prispievať v 90. rokoch minulého storočia, teda v období, kedy sa z *Knihy* stal primárne konferenčný zborník. Za obdobie rokov 1990 – 2024 vyšlo v zborníku 72 štúdií, správ a recenzií od 12 pracovníkov KRB. Pre lepšiu prehľad ich možno rozdeliť do týchto okruhov: texty, ktorých predmetom je retrospektívna bibliografia s dôrazom na spracovanie **nepravých periodík**; príspevky k **dejinám knižnej kultúry** vo všetkých jej aspektoch (napr. kníhtlačiarstvo, kníhtlačiari, vydavatelia, knižný obchod, čitateľstvo, knižnice, jednotlivé tlače a ich autori); *správy*, *personálie*, *recenzie* a pod.

Samostatnú skupinu výstupov tvoria príspevky, kde hlavným zdrojom informácií boli nepravé periodiká, ku ktorým patria napr. kalendáre, výročné školské správy, schematizmy, výročné správy bánk, almanachy, ročenky a zborníky atď. Ich bibliografické spracovanie, výskum a prezentácia výsledkov vyplýva KRB zo Smernice a Programu SNRB.

Kalendármi sa zaoberala predovšetkým Želmíra Gešková, neskôr Lívia Kurucová a Bronislava Navarová (Svobodová). Ž. Gešková na základe bibliografickej registrácie územne slovacikálnych kalendárov od roku 1701 podala stručnú charakteristiku starších bratislavských kalendárov, ich tlačiarov a vydavateľov, obsahu, úpravy, osobitostí atď.⁷

Po obsahovej, literárnej, jazykovej, výtvarnej a polygrafickej stránke zanalyzovala aj banskobystrické kalendáre z Tumlerovej a Štefániho tlačiarne z konca 18. a začiatku 19. storočia.⁸ Publikovala aj o kalendároch, ktoré vydával Ján Páricka v Ružomberku, ktoré sú z hľadiska slovenskej literatúry cennými zbierkami krátkych literárnych žánrov⁹ a o slovenských kalendároch z Werthmüllerovej tlačiarne v Levoči. Skonštatovala, že kalendáre vytlačené v levočskej tlačiarňi boli významným prostriedkom šírenia lu-

⁶ Viac k zborníku *Kniha* pozri napr. DOMOVÁ, Miroslava. Knižná kultúra na stránkach zborníka *Kniha*. In: *Knižnica*. 2004, roč. 5, č. 5, s. 248-252; KLIMEKOVÁ, Agáta. Úvod. In: *Kniha 2014*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2014, s. 3-4; SAKTOROVÁ, Helena. Štyridsať rokov zborníka *Kniha*. In: *Kniha 2014*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2014, s. 31-34.

⁷ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 2.

⁸ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 4.

⁹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 7.

dovýchovnej a hospodárskej osvety.¹⁰ Pozornosť venovala aj kalendárom banskoštiavnickej proveniencie vytlačeným v tlačiarni Jána Františka Šulcera a Cecílie Mihálikovej koncom 18. a začiatkom 19. storočia. Skúmala ich z obsahového, literárneho, jazykového, grafického a typografického hľadiska, pozornosť však upriamovala aj na ilustrácie a vodoznaky.¹¹ Na Geškovej príspevky nadviazali L. Kurucová a B. Navarová, ktoré predstavili potenciál kalendárov pre výskum na príklade článkov o kníhtlačiarstve¹² a knižniciach.¹³ Ilustrujú v nich široký obsahový diapazón článkov uverejnených v tomto type dokumentu.

Veľkú skupinu nepravých periodík tvoria almanachy, ročenky a zborníky. Autorky tieto pramene vo svojich štúdiách definujú, analyzujú, hodnotia ich prínos a informačný potenciál všeobecne,¹⁴ v rámci konkrétnych regiónov (napr. Košice, Nitra, Levoča, Spiš),¹⁵ alebo tematicky.

Katarína Pekařová sa venovala predovšetkým prírodovedným a lekárske a lekárníckym spolkom. Poukázala napr. na pramennú hodnotu ročenky Lekárske-lekárnícke a prírodovedného spolku Nitrianskej župy (*A Nyitrvár-megyei Orvos-Gyógyszerész Egylet Évkönyve*) nielen z pohľadu knižnej kultúry, ale aj výskumu dejín medicíny, prírodných vied, spoločnosti a samotného regiónu.¹⁶ V ďalšej štúdii sa zamerala na osobnosti Trnavy a okolia a na ich aktivity v Bratislavskom prírodovednom spolku. Informácie čerpala primárne z ročeniek spolku (*Verhandlungen des Vereins für Naturkunde zu Pressburg*).¹⁷

Publikovala aj o prínose regionálnych vedeckých spolkov pôsobiach na území Slovenska v druhej polovici 19. storočia k dejinám kúpeľníctva a balneografie.¹⁸ Témou kúpeľníctva sa zaoberala aj Zlatica Pytlová. V prehľadovom príspevku stručne načrtla vývoj kúpeľov Trenčianske Teplice od najstarších čias.¹⁹ L. Kurucová s B. Navarovou na príklade inzerátov uverejnených v ročenke Uhorského karpatského spolku, ktoré propagovali kúpeľné centrá, upozornili na informačný potenciál dobovej inzercie.²⁰

V ďalších štúdiách, napr. L. Kurucová podrobnejšie analyzovala astronomickú ročenku (*Beobachtungen angestellt am Astrophysikalischen Observatorium in O. Gyalla in Ungarn*), ktorú vydával a zostavoval astronóm, prírodovedec a zakladateľ hvezdárne v Hurbanove Mikuláš Konkoly Thege.²¹ Ročenka obsahuje informácie z oblasti astrometrie a astrofyziky, výsledky meteorologických meraní, opisy používaných zariadení a prístrojov atď. Štatistickým ročenkám (*Nachweisungen über das Pressburger Comit, Nachweisungen über das Neutraer Comit, Nachweisungen über das Trentschiner Comit*)²²

¹⁰ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 8.

¹¹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 14.

¹² Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 52.

¹³ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 54.

¹⁴ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 41, 65, 68.

¹⁵ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 6, 11, 29, 40.

¹⁶ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 29.

¹⁷ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 32.

¹⁸ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 43.

¹⁹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 44.

²⁰ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 42.

²¹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 66.

²² Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 65; 68.

a ročenkám Evanjelickej a. v. cirkvi (*Novi Scholastico-Ecclesiastici Annales*)²³ sa venovala Miriam Ambrúžová Poriezová. Štatistické ročenky poskytovali informácie o stave poľnohospodárstva, jednotlivých odvetviach priemyslu a remesiel, bilanciách depozitných ústavov a demografických údajoch, o vzdelávacom systéme a o sociálnych združeniach v kraji. Obsahovou náplňou cirkevných ročeniek boli najmä správy z cirkevného a školského života evanjelikov v Uhorsku. Obsahovali biografické údaje a medailóny cirkevných predstaviteľov a učiteľov. Cenným zdrojom sú recenzie dobovej domácej a najmä zahraničnej literatúry a ponuky domácich kníhkupcov.

Predmetom štúdií publikovaných v *Knihe* boli aj výročné správy rôznych inštitúcií a organizácií. B. Navarová všeobecne definovala výročné správy škôl ako typ prameňa, účel ich vzniku, analyzovala ich obsah a informačný potenciál v nich publikovaných článkov.²⁴ Rozboru a analýze výročných správ konkrétnych škôl vo vybraných mestách Slovenska sa venovali Ľubica Krišková (Revúca,²⁵ Banská Štiavnica²⁶), Ž. Gešková a K. Pekařová (Bardejov²⁷). K. Pekařová ilustrovala variabilitu tém a informačný potenciál článkov vo výročných školských správach v štúdiu o numizmatickej zbierke baróna Dionýza Medňanského, ktorú v roku 1890 daroval trencianskemu gymnáziu.²⁸

Nedávno začal KRB bibliograficky spracovávať výročné správy finančných inštitúcií a cirkevné schematizmy a direktoriá. Čiastkové výsledky ich spracovania a výskumu boli prezentované v zborníku *Kniha* štúdiami L. Kurucovej a Ľ. Križkovej. L. Kurucová predstavila finančné správy troch prievidzských bánk (*Prvá prievidzská banka*, *Prievidzská ľudová banka* a *Prievidzská gazdovská banka*) po formálnej aj obsahovej stránke a zároveň priniesla informácie o ich vzniku, histórii, zakladateľoch, či kapitále.²⁹ Ľ. Križková analyzovala tri schematizmy banskobystrickej diecézy z rokov 1816, 1845 a 1876 a prostredníctvom nich priblížila aj vnútorný život bystrického dištriktu.³⁰

Ďalší väčší okruh publikačných aktivít pracovníčok KRB v *Knihe* tvoria štúdie a príspevky k dejinám knižnej kultúry v jej rôznych aspektoch (napr. kníhtlačiarstvo, knižný obchod, knižnice, čitateľstvo, jednotlivé tlače a ich autori). Pojmom „dejiny knižnej kultúry“ a „dejiny knihy“ a ich vnímaniu v angloamerickom prostredí sa venuje príspevok Petronely Križanovej (Bulkovej) M. Ambrúžovej Poriezovej.³¹

O dejinách, činnosti a produkcii viacerých domácich a zahraničných kníhtlačiar-ských domov alebo konkrétnych kníhtlačiarov publikovali napr. M. Ambrúžová Poriezová (Akademická tlačiareň v Trnave)³² a L. Kurucová (Minerva, Viktor Horňanský, Alojz Bučanský, Koloman Rózsa, Budínska univerzitná kníhtlačiareň).³³ L. Kurucová sa venovala aj komplikovanej povahe kníhtlačiara Karola Salvu, ktorá ovplyvňovala aj jeho pracovné vzťahy.³⁴

²³ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 59, 68.

²⁴ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 67.

²⁵ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 3.

²⁶ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 16.

²⁷ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 24.

²⁸ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 23.

²⁹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 69.

³⁰ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 5.

³¹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 45.

³² Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 33.

³³ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 56; 60; 63.

³⁴ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 71.

Predmetom viacerých štúdií boli rôzni vzdelanci, pedagógovia a autori diel. Štúdie obsahovali biografické údaje, tvorbu, rozbor viacerých diel alebo konkrétneho diela. L. Krišková sa zaoberala spišským pedagógom Gustávom Kardošom (1836 – 1908).³⁵ Kamila Fircáková vo svojich príspevkoch predstavila evanjelického kňaza Juraja Petermanna (1710 – 1792)³⁶ a jeho aktivity v oblasti knižnej kultúry, bernolákovca Jura Hollého (1760 – 1818)³⁷ pôsobiaceho v nitrianskom regióne, či trnavského meštana a slovenského národovca Martina Branislava Tamaškoviča (1803 – 1872).³⁸

Predmetom štúdií B. Navarovej bol člen Učenej spoločnosti malohontskej Michal Steigel (1769 – 1829)³⁹ a evanjelický učiteľ, zberateľ slovenských ľudových povestí a piesní Karol Venich (1824 – 1906)⁴⁰ a rozbor ich konkrétnych diel. Angela Škovierová prostredníctvom osobnosti a diela Martina Monkovicena (1593 – 1624?),⁴¹ Mikuláša Bakalára Štetinu a Jána z Turca⁴² načrtla vzájomné kontakty českých a slovenských humanistických vzdelancov a okolnosti šírenia kultúry a vzdelanosti prostredníctvom tlačených kníh mimo územia Slovenska.

M. Ambrúžová Poriezová sa zaoberala osobnosťou evanjelického kňaza Petra Pavla Šramka (1775 – 1839)⁴³ a jeho príspevkom uverejneným v ročenke *Solennia*, ktorého ťažiskom je prehľad Biblií 16. – 19. storočia, ktoré identifikoval v Klenovci, kde pôsobil. Samostatným okruhom dejín knižnej kultúry, ktorý sa postupne stáva predmetom systematickejšieho výskumu, sú dejiny knižného obchodu. Teoreticko-metodologický charakter s konštatovaním stavu výskumu a pokusom o klasifikáciu relevantných prameňov k téme majú príspevky P. Križanovej⁴⁴ a M. Ambrúžovej Poriezovej.⁴⁵ Tieto autorky na príklade bratislavských matrík poukázali na ich potenciál pri skúmaní pracovných, či rodinných vzťahov a prepojení v rámci komunity kníhkupcov, knihárov, či typografov.⁴⁶

Prehľadový charakter má príspevok P. Križanovej a L. Kurucovej mapujúci slovenské periodiká, ktoré vychádzali alebo boli tlačené na území Liptovskej župy do roku 1918.⁴⁷ Autorky periodiká klasifikujú podľa obsahu, zamerania a recepcie.

Niekoľko štúdií publikovaných pracovníkmi KRB v *Knihe* sa zaoberá rôznymi typmi knižníc (osobné/rodové,⁴⁸ verejné,⁴⁹ školské⁵⁰) a ich fondmi. Osobnej knižnici učiteľa

³⁵ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 10.

³⁶ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 34.

³⁷ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 24.

³⁸ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 31.

³⁹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 64.

⁴⁰ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 72.

⁴¹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 61.

⁴² Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 53.

⁴³ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 62.

⁴⁴ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 46.

⁴⁵ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 47.

⁴⁶ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 49.

⁴⁷ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 37.

⁴⁸ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 13, 70.

⁴⁹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 38.

⁵⁰ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 55.

Michala Kišša (1846 – 1927)⁵¹ a knihám františkánov z Bardejova a Stropkova⁵² uloženým vo fonde UKB venovala pozornosť K. Fircáková. V UKB pôsobili viaceré osobnosti, ktoré svojou prácou položili základy a zásadne prispeli k rozvoju moderného slovenského knihovníctva. K. Fircáková priblížia pôsobenie Jána Čaploviča (1904 – 1976),⁵³ autora *Bibliografie tlači vydaných na Slovensku do roku 1700*, vo funkcii riaditeľa UKB, ktorú zastával v rokoch 1948 – 1951. Spolu so Ž. Geškovou zhrnuli pôsobenie odborného pracovníka, bibliografa Jozefa Telgárskeho (1919 – 1998)⁵⁴ v knižnici v období rokov 1984 – 1994 a opísali jeho zásluhy na tvorbe *Katalógu slovacikálnych tlači*. Zaspomínali si aj na svojho spolupracovníka a kolegu bibliografa a inkunábulistu Imricha Kotvana (1910 – 1984).⁵⁵

Načrtnutý prierez publikačnou činnosťou pracovníkov KRB UKB ilustruje pestrosť a rozmanitosť tém, ktorým sa *Kniha* venovala. Pri výbere a spracovaní svojich príspevkov vychádzali primárne z pracovných úloh oddelenia, t. j. z bibliografickej registrácie a výskumu nepravých periodík, ale aj z tém konferencií a preferencií jednotlivých bádateľov pri výskume dejín knižnej kultúry. Niekoľko generácií sa snažilo svojimi prehľadovými, analytickými, teoreticko-metodologickými výstupmi, ale i spomienkami osobnejšej povahy pokryť viaceré oblasti spojené s dejinami knihy, ako napr. kníhtlačiarske, vydavateľské, kníhkupecko-distribučné aspekty, mecenát, recepciu, osudy knižničných zbierok a pod.

Priložený súpis potvrdzuje, že zborník *Kniha* sa stal za 50 rokov svojej existencie jednou zo základných platforiem pre publikovanie výsledkov výskumu rozličných oblastí dejín knižnej kultúry, bibliografie, s interdisciplinárnymi presahmi do histórie, literatúry, etnografie, biografistiky, regionalistiky, školstva, hospodársko-ekonomických oblastí.

⁵¹ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 18.

⁵² Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 26.

⁵³ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 25.

⁵⁴ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 9.

⁵⁵ Súpis publikačnej činnosti..., záz. č. 17, 21.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

DOMOVÁ, Miroslava. Knižná kultúra na stránkach zborníka *Kniha*. In: *Knižnica*. 2004, roč. 5, č. 5, s. 248-252.

KLIMEKOVÁ, Agáta. Úvod. In: *Kniha 2014*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2014, s. 3-4. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-037-8.

KLIMEKOVÁ, Agáta. Úvod. In: *Kniha 2017*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2017, s. 5-6. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-087-3.

Kniha 1974 – 2023: Zborník o problémoch a dejinách knižnej kultúry. Martin: Matica slovenská, Slovenská národná knižnica, 1976 – 2023.

Kniha 2024. Acta Culturae Librorum. Časopis pre výskum dejín knižnej kultúry. Martin: Slovenská národná knižnica, 2024, č. 1 a 2. ISSN 2989-4158. Dostupné na: <https://casopiskniha.snk.sk/archiv>

SAKTOROVÁ, Helena. Štyridsať rokov zborníka *Kniha*. In: *Kniha 2014*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2014, s. 31-34. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-037-8.

TELGÁRSKY, Jozef. Úvod. In: *Kniha '74*. Martin: Matica slovenská, 1976, s. 5-6.

SÚPIS PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI PRACOVNÍKOV KRB UKB V ZBORNÍKU/ČASOPISE *KNIHA*

KNIHA 90

KOVAČIČOVÁ, Eva. Správa o RVÚ Bibliografia, almanachov, ročeniek a zborníkov na Slovensku 1919 – 1944. In: *Kniha '90*. Martin: Matica slovenská, 1990, s. 125-129. ISBN 80-7090-057-1.⁵⁶

KNIHA 93/94

1. GEŠKOVÁ, Želmíra. Kalendáre v produkcii starších bratislavských tlačiarňí. In: *Kniha '93 – '94*. Martin: Matica slovenská, 1996, s. 89-100. ISBN 80-7090-397-X.
2. KRIŠKOVÁ, Ľubica. Prvé desaťročie slovenského veľkorevúckeho gymnázia vo výročných školských správach. In: *Kniha '93 – '94*. Martin: Matica slovenská, 1996, s. 223-228. ISBN 80-7090-397-X.

KNIHA 95/96

3. GEŠKOVÁ, Želmíra. Banskobystrické kalendáre staršieho obdobia. In: *Kniha '95 – '96*. Martin: Matica slovenská, 1997, s. 91-96. ISBN 80-7090-455-0.
4. KRIŠKOVÁ, Ľubica. Bystrické schematizmy. In: *Kniha '95 – '96*. Martin: Matica slovenská, 1997, s. 97-99. ISBN 80-7090-455-0.

KNIHA 97/98

5. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Ročenka Spišského dejepisného spolku ako prameň informácií k dejinám knižnej kultúry Levoče a Spiša. In: *Kniha '97 – '98*. Martin: Matica slovenská, 2000, s. 237-245. ISBN 80-7090-569-7.
6. GEŠKOVÁ, Želmíra. Kalendáre Jána Páricku. In: *Kniha '97 – '98*. Martin: Matica

ca slovenská, 2000, s. 55-60. ISBN 80-7090-569-7.

7. GEŠKOVÁ, Želmíra. Slovenské kalendáre z Werthmüllerovej tlačiarne v Levoči. In: *Kniha '97 – '98*. Martin: Matica slovenská, 2000, s. 229-233. ISBN 80-7090-569-7.
8. GEŠKOVÁ Želmíra a Kamila FIRČÁKOVÁ. Pôsobenie PhDr. Jozefa Telgárského v Univerzitnej knižnici v Bratislave a jeho Katalóg slovacikálnych tlačí. In: *Kniha '97 – '98*. Martin: Matica slovenská, 2000, s. 302-306. ISBN 80-7090-569-7.
9. KRIŠKOVÁ, Ľubica. Pedagóg a osvetár Gustáv Kordoš. In: *Kniha '97 – '98*. Martin: Matica slovenská, 2000, s. 257-261. ISBN 80-7090-569-7.
10. PYTLOVÁ, Zlatica. Levočské almanachy a ročenky (18. a 19. stor.). In: *Kniha '97 – '98*. Martin: Matica slovenská, 2000, s. 234-236. ISBN 80-7090-569-7.
11. RYDLO, Jozef M. Pietna rozlúčka s PhDr. Jozefom Telgárskym. In: *Kniha '97 – '98*. Martin: Matica slovenská, 2000, s. 307-309. ISBN 80-7090-569-7.

KNIHA 1999 – 2000

12. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Historické knižnice Banskej Štiavnice. In: *Kniha 1999 – 2000*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2001, s. 35-49. ISBN 80-89023-05-3.
13. GEŠKOVÁ, Želmíra. Banskoštiavnické slovenské kalendáre. In: *Kniha 1999 – 2000*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2001, s. 30-34. ISBN 80-89023-05-3.
14. JELÍNKOVÁ, Jana, PORIEZOVÁ, Miriam a Ľudovít ZUPKO. Rok 1830 ako predpokladaný periodizačný predel v dejinách knižnej kultúry na Slovensku. In: *Kniha 1999 – 2000*. Martin: Sloven-

⁵⁶ Rubrika *Správy*.

ská národná knižnica, 2001, s. 258-266. ISBN 80-89023-05-3.⁵⁷

15. KRIŠKOVÁ, Ľubica. K dejinám banskostoňavnického evanjelického gymnázia. In: *Kniha 1999 – 2000*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2001, s. 105-108. ISBN 80-89023-05-3.

KNIHA 2001 – 2002

16. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Dielo Imricha Kotvana a zahraničie. In: *Kniha 2001 – 2002*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2002, s. 524-536. ISBN 80-89023-19-3.⁵⁸
17. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Knižnica Michala Kiša v Univerzitnej knižnici v Bratislave. In: *Kniha 2001 – 2002*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2002, s. 489-498. ISBN 80-89023-19-3.
18. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Slovenský letopis pre históriu, topografiu, archeológiu a etnografiu. In: *Kniha 2001 – 2002*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2002, s. 213-220. ISBN 80-89023-19-3.
19. GEŠKOVÁ, Želmíra. Obraz mesta Skalica v slovenských kalendároch. In: *Kniha 2001 – 2002*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2002, s. 19-26. ISBN 80-89023-19-3.
20. GEŠKOVÁ, Želmíra. Spomienka spolupracovníkov Univerzitnej knižnice v Bratislave na Imricha Kotvana. In: *Kniha 2001 – 2002*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2002, s. 555-557. ISBN 80-89023-19-3.⁵⁹
21. GEŠKOVÁ, Želmíra. Stredné Považie v kalendárnej beletrii. In: *Kniha 2001 – 2002*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2002, s. 312-322. ISBN 80-89023-19-3.

22. PEKAŘOVÁ, Katarína. Medňanského zbierka mincí v trenčianskom gymnázii. In: *Kniha 2001 – 2002*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2002, s. 507-512. ISBN 80-89023-19-3.

KNIHA 2003 – 2004

23. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Bernolákovská osobnosť Ponitria Jur Hollý. In: *Kniha 2003 – 2004*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004, zv. [2; Kniha 2004], s. 46-53. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-42-8.
24. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Ján Čaplovič – riaditeľ Univerzitnej knižnice v Bratislave. In: *Kniha 2003 – 2004*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004, zv. [2; Kniha 2004], s. 173-178. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-42-8.
25. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Knihy františkánov z Bardejova a Stropkova v Univerzitnej knižnici v Bratislave. In: *Kniha 2003 – 2004*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004, zv. [1; Kniha 2003], s. 155-162. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-42-8.
26. GEŠKOVÁ, Želmíra a Katarína PEKAŘOVÁ. História o osobnosti Bardejova v optike výročných správ maďarského gymnázia. In: *Kniha 2003 – 2004*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004, zv. [1; Kniha 2003], s. 117-129. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-42-8.
27. KRIŠKOVÁ, Ľubica. Ladiverov Odhodlaný Eleazar v podaní šarišských študentov. In: *Kniha 2003 – 2004*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004, zv. [1; Kniha 2003], s. 138-141. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-42-8.
28. PEKAŘOVÁ, Katarína. Lekársko-lekárnický a prírodovedný spolok Nitrianskej župy a jeho ročenka. In: *Kniha 2003 – 2004*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004, zv. [2; Kniha 2004], s. 34-45. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-42-8.

⁵⁷ Rubrika *Správy*.

⁵⁸ Rubrika *Kronika*.

⁵⁹ Rubrika *Kronika*.

29. PORIEZOVÁ, Miriam. Nitrianska župa v zrkadle štatistickej ročenky z roku 1871. In: *Kniha 2003 – 2004*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2004, zv. [2; Kniha 2004], s. 79-83. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-42-8.

KNIHA 2005

30. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Martin Branislav Tamašovič a jeho aktivity v oblasti knižnej kultúry. In: *Kniha 2005*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2005, s. 191-201. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-551-X.
31. PEKAŘOVÁ, Katarína. Podiel osobností trnavského regiónu na činnosti Bratislavského prírodovedného spolku do roku 1918. In: *Kniha 2005*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2005, s. 269-276. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-551-X.
32. PORIEZOVÁ, Miriam. Vydávanie historických diel trnavskou Akademickou tlačiarňou. In: *Kniha 2005*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2005, s. 283-289. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-551-X.

KNIHA 2006

33. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Pukanský rodák Juraj Petermann a jeho tvorba. In: *Kniha 2006*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2006, s. 150-161. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-81-9.
34. PEKAŘOVÁ, Katarína. Podiel osobností Tekova na činnosti prírodovedných a lekárskech spolkov na Slovensku. In: *Kniha 2006*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2006, s. 167-174. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-81-9.
35. PORIEZOVÁ, Miriam a Angela ŠKOVIEROVÁ. Charakteristika miest a historických postáv levického okresu v diele Mateja Bela. In: *Kniha 2006*. Martin:

Slovenská národná knižnica, 2006, s. 90-95. ISSN 1336-5436. ISBN 80-89023-81-9.

KNIHA 2007

36. BULKOVÁ, Petronela a Lívia KURUCOVÁ. Slovenské noviny a časopisy na Liptove do r. 1918. In: *Kniha 2007*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2007, s. 48-73. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89023-97-4.
37. FIRČÁKOVÁ, Kamila. Verejné knižnice v Liptove v 19. storočí: (príspevok k problematike). In: *Kniha 2007*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2007, s. 134-145. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89023-97-4.
38. PORIEZOVÁ, Miriam a Katarína PEKAŘOVÁ. Uhorský karpatský spolok a Liptov. In: *Kniha 2007*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2007, s. 74-79. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89023-97-4.

KNIHA 2008

39. BULKOVÁ, Petronela, PORIEZOVÁ, Miriam a Zlatica PYTLOVÁ. Almanachy, ročenky a zborníky: ich prínos pre výskum Košíc a okolia. In: *Kniha 2008*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2008, s. 175-191. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-22-5.
40. PEKAŘOVÁ, Katarína a Lívia KURUCOVÁ. Niekoľko poznámok o elektronickej verzii Bibliografie almanachov, ročeniek a zborníkov na Slovensku 1701 – 1918. In: *Kniha 2008*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2008, s. 397-404. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-22-5.⁶⁰

⁶⁰ Rubrika *Správy*.

KNIHA 2009

41. KURUCOVÁ, Livia a Bronislava SVOBODOVÁ. Kúpele v inzerátoch (uverejnených na stránkach ročenky Uhorského karpatského spolku). In: *Kniha 2009*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2009, s. 58-70. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-38-6.
42. PEKAŘOVÁ, Katarína. Príspevok k dejinám kúpeľov na Slovensku do roku 1918 (Liečivé vody a kúpele v publikačných aktivitách prírodovedných a lekárskech spolkov v druhej polovici 19. storočia. In: *Kniha 2009*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2009, s. 47-57. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-38-6.
43. PYTLOVÁ, Zlatica. Kúpele Trenčianske Teplice v premenách času In: *Kniha 2009*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2009, s. 162-167. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-38-6.

KNIHA 2010

44. KRIŽANOVÁ, Petronela a Miriam PORIEZOVÁ. Dejiny knižnej kultúry: dimenzie, vzťahy a štruktúry pojmu. In: *Kniha 2010*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2010, s. 250-255. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-60-7.⁶¹

KNIHA 2011

45. BULKOVÁ, Petronela. Dejiny knižného obchodu – kontext, východiská, pramene, otázky. In: *Kniha 2011*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2011, s. 15-22. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-79-9.
46. KLIMEKOVÁ, Agáta a Miriam PORIEZOVÁ. Pramene k výskumu knižného obchodu. Bádateľský potenciál prameňov ku knižnému obchodu. In: *Kniha 2011*. Martin: Slovenská národná kniž-

nica, 2011, s. 23-36. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-89301-79-9.

KNIHA 2013

47. PEKAŘOVÁ, Katarína. K dejinám učiteľských spolkov (Spolok učiteľov rímskokatolíckych ľudových škôl v levočskej oblasti). In: *Kniha 2013*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2013, s. 379-380. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-018-7.

KNIHA 2014

48. BULKOVÁ, Petronela a Miriam PORIEZOVÁ. Vzťahy bratislavských kníhkupcov, knihárov a typografov v evanjelickej komunite v 2. polovici 18. storočia. In: *Kniha 2014*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2014, s. 316-336. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-037-8.
49. KURUCOVÁ, Livia. Čitateľstvo na území dnešného Slovenska v 2. polovici 19. storočia. In: *Kniha 2014*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2014, s. 346-353. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-037-8.
50. LECHNER, Dušan a Zlatica PYTLOVÁ. K dvom výročiam... In: *Kniha 2014*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2014, s. 12-20. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-037-8.

KNIHA 2015

51. KURUCOVÁ, Livia a Bronislava SVOBODOVÁ. Knižný kalendár ako predmet a zdroj informácií pre dejiny knižnej kultúry. In: *Kniha 2015*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2015, s. 226-243. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-056-9.
52. ŠKOVIEROVÁ, Angela. Slovenská kniha v Čechách do roku 1547: zrod kultúrno-historického fenoménu? In: *Kniha 2015*. Martin: Slovenská národná kniž-

⁶¹ Rubrika *Správy, informácie, úvahy*.

nica, 2015, s. 64-75. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-056-9.

KNIHA 2016

53. SVOBODOVÁ, Bronislava a Livia KURUCOVÁ. Obraz a problematika knižníc v knižných kalendároch. In: *Kniha 2016*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2016, s. 84-100. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-072-9.
54. ŠKOVIEROVÁ, Angela. Tlačené kázne ako súčasť vyučovania a fondov školských knižníc v 17. storočí. In: *Kniha 2016*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2016, s. 201-210. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-072-9.

KNIHA 2017

55. KURUCOVÁ, Livia. Spolupráca Minerovy, prvej uhorsko-slovenkej účastinnej spoločnosti so Spolkom sv. Vojtecha. In: *Kniha 2017*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2017, s. 213-223. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-087-3.
56. ŠKOVIEROVÁ, Angela. Médiá latinskej komunikácie v 19. storočí. Náčrt a perspektívy postavenia latinčiny v 19. storočí. In: *Kniha 2017*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2017, s. 94-111. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-087-3.

KNIHA 2019

57. AMBRÚŽOVÁ PORIEZOVÁ, Miriam. Dve publikácie z produkcie Moravskej zemskej knižnice v Brne. Suntuibrimei... Knihy vevýchovném procesu novověkéhočenáře / Lucie Heilandová, Jindra Pavelková, eds. Brno: Moravská zemská knihovna, 2018. ISBN 978-80-7051-262-3. Knihovny a jejich majitelé: odraz zájmu a touhy po poznání / Lucie Heilandová, Jindra Pavelková, eds. Brno: Moravská zemská knihovna, 2018. ISBN 978-80-7051-259-3. In: *Kniha 2019*. Martin: Slovenská národná kniž-

nica, 2019, s. 400-403. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-120-7.⁶²

58. AMBRÚŽOVÁ PORIEZOVÁ, Miriam. Evanjelické školstvo na prelome 18. a 19. storočia na stránkach ročenky Novi ecclesiastico scholastici annales. In: *Kniha 2019*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2019, s. 166-175. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-120-7.
59. KURUCOVÁ, Livia. Vybrané budapeštianske vydavateľské domy pôsobiace v druhej polovici 19. storočia a ich vydavateľský program v slovenčine zameraný na diela primárne určené pre využitie vo výchovno-vzdelávacom procese. In: *Kniha 2019*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2019, s. 231-246. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-120-7.
60. ŠKOVIEROVÁ, Angela. Martin Monkovicens (1593 – 1624?) a jeho reč Ultimum vale, sive oratio habita Trinchini [...] vo svetle slovensko-českej akademickej peregrinácie. In: *Kniha 2019*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2019, s. 131-139. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-120-7.

KNIHA 2020

61. AMBRÚŽOVÁ PORIEZOVÁ, Miriam. Peter Pavol Šramko a biblie v Klenovci. In: *Kniha 2020*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020, s. 360-370. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-138-2.
62. KURUCOVÁ, Livia. Viktor Hornanský ako vydavateľ náboženskej literatúry v slovenčine v druhej polovici 19. storočia. In: *Kniha 2020*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2020, s. 406-421. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-138-2.
63. NAVAROVÁ, Bronislava. Michal Steigel a jeho „Reč o príčinách studenosti k náboženstvu“. In: *Kniha 2020*.

⁶² Rubrika *Recenzie*.

Martin: Slovenská národná knižnica, 2020, s. 371-383. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-072-9.

KNIHA 2021

64. AMBRÚŽOVÁ PORIEZOVÁ, Miriam. Štatistické ročenky ako pramene k hospodárskemu a sociálno-spoločenskému stavu vybraných regiónov. In: *Kniha 2021*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2021, s. 233-242. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-149-8.
65. KURUCOVÁ, Livia. Ročenka Astronomického observatória v Hurbanove ako zdroj informácií k výskumu astronómie, astrofyziky a príbuzných vedných odborov. In: *Kniha 2021*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2021, s. 243-253. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-149-8.
66. NAVAROVÁ, Bronislava. Výročné školské správy ako platforma na prezentáciu vedeckej činnosti pedagógov (na príklade článkov z výročných správ stredných škôl vydaných na Slovensku po roku 1918). In: *Kniha 2021*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2021, s. 254-268. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-149-8.

KNIHA 2023

67. AMBRÚŽOVÁ PORIEZOVÁ, Miriam. O prameňoch k dejinám knižnej kultúry. Latinské a nemecké ročenky z 18. a 19. storočia. In: *Kniha 2023*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2023, s. 195-204. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-165-8.
68. KURUCOVÁ, Livia. Výročné správy vybraných bánk pôsobiacich na území prievdzského okresu do druhej polovice 20. storočia. In: *Kniha 2023*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2023, s. 345-357. ISSN 1336-5436. ISBN 978-80-8149-165-8.

KNIHA 2024

69. AMBRÚŽOVÁ PORIEZOVÁ, Miriam a Tomáš JANURA. Stopy talianskej kultúry v knižnici Gašpara Pongrácza. In: *Kniha*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2024. Roč. 50, č. 1 (2024), s. 89-97. ISSN 2989-4158 (online).
70. KURUCOVÁ, Livia. Karol Salva očami svojich spolupracovníkov a učňov. In: *Kniha*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2024. Roč. 50, č. 2 (2024), s. 89-97. ISSN 2989-4158 (online).
71. NAVAROVÁ, Bronislava. Karol Venich a jeho tlačou nevydaný spis „Kníhtlačiteltuo“. In: *Kniha*. Martin: Slovenská národná knižnica, 2024. Roč. 50, č. 2 (2024), s. 77-87. ISSN 2989-4158 (online).

Mgr. Livia Kurucová, PhD.

Univerzitná knižnica v Bratislave,
livia.kurucova@ulib.sk

Knihovníčka – bibliografka. Pôsobí v Univerzitnej knižnici v Bratislave v Kabinete retrospektívnej bibliografie, kde participuje na spracovávaní a výskume nepravých periodík - kalendárov, ročeniek, almanachov a zborníkov, v súčasnosti primárne výročných správ finančných inštitúcií.

Mgr. Bronislava Navarová

Univerzitná knižnica v Bratislave,
bronslava.navarova@ulib.sk

Knihovník-bibliograf. Pôsobí v Univerzitnej knižnici v Bratislave v kabinete retrospektívnej bibliografie, kde participuje na spracovávaní nepravých periodík. Zaoberá sa spracovaním a výskumom výročných školských správ, výročných správ finančných inštitúcií a produkcie knižných kalendárov.